

Modeling the Indicators of Evaluating the Performance of the Education System in Implementing the Document of Fundamental Transformation

Mohammad Azimi ^{*1} , Nasrin Mahdavi² , Kamal Nosrati Heshi³ , and Amin Golshan ⁴

1. Corresponding author, Department of Educational Sciences, Farhangian University, P.O. BOX 14665-889, Tehran, Iran. E-mail: mohammad_azimi@cfu.ac.ir
2. Department of Educational Sciences, Farhangian University, P.O. BOX 14665-889, Tehran, Iran. E-mail: mahdavi1990@gmail.com
3. Department of Educational Sciences, Farhangian University, P.O. BOX 14665-889, Tehran, Iran. E-mail: kamalnosrati1367@yahoo.com
4. Bachelor's student, Department of Elementary Education, Farhangian University, Ardabil, Iran. E-mail: amingolshan98@gmail.com

ABSTRACT

Article type:
Research Article

Received: 2023/05/19
Reviewed: 2023/09/06
Accepted: 2023/10/06
Published Online:
2024/11/05
Pages: 21-32

Keywords:
Performance evaluation,
Education system,
Document of
fundamental
transformation

Background and Objectives: The present study aimed to model the indicators involved in evaluating the performance of the education system in carrying out the Document of Fundamental Transformation. **Methods:** The study was applied in terms of its objectives and a descriptive survey in terms of its nature. The population included elites in the system of education out of whom, 30 informed scholars were purposively selected for the study. The instrument used to collect the data was a questionnaire made up of 33 items. The content validity of the instrument was corroborated by the professors in the field. Moreover, the Cronbach's Alpha reliability of the questionnaire was determined at 0.92. The data were analyzed by carrying out the exploratory factor analysis and Friedman's test using AMOS and SPSS. **Findings and Conclusion:** According to the findings, five main indicators were detected as the indicators involved in evaluating the performance of the education system in carrying out the document of fundamental transformation. In other words, the indicators of input, output, processes, content, and consequences were ranked from one to five based on their importance. Nevertheless, there was no significant difference between the indicators in terms of their priority.

Cite this Article: Azimi, M., Mahdavi, N., Nosrati Heshi, K., & Golshan, A. (2024). Modeling the Indicators of Evaluating the Performance of the Education System in Implementing the Document of Fundamental Transformation. *The Journal of Theory and Practice in Teachers Education*, 10(18), 21-32. <https://doi.org/10.48310/itt.2023.3170>

© the authors
Publisher: Farhangian University

مدل‌یابی شاخص‌های ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین

محمد عظیمی^{۱*}، نسرين مهدوی^۲، کمال نصرتی هشی^۳، امین گلشن^۴

۱. نویسنده مسئول، گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵ تهران، ایران. رایانامه:

mohammad_azimi@cfu.ac.ir

۲. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵ تهران، ایران. رایانامه: mahdavi1990@gmail.com

۳. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵ تهران، ایران. رایانامه: kamalnosrati1367@yahoo.com

۴. دانشجوی کارشناسی، گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، اردبیل، ایران. رایانامه: amingolshan98@gmail.com

چکیده

پیشینه و اهداف: هدف پژوهش حاضر مدل‌یابی شاخص‌های ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین است. **روش‌ها:** روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی - پیمایشی بود. جامعه آماری شامل خبرگان نظام آموزش و پرورش بود که از بین افراد مطلع و محقق در این زمینه تعداد ۳۰ نفر به صورت هدفمند انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسش‌نامه ۳۳ گویه‌ای بود. روایی محتوایی ابزار توسط اساتید حوزه مربوطه مورد تأیید واقع شد. پرسش‌نامه نیز بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ برآورد شد. برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و آزمون فریدمن با استفاده از نرم‌افزار AMOS و SPSS استفاده شده است. **یافته‌ها و نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج به دست آمده، تعداد پنج شاخص اصلی به عنوان شاخص‌های ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین شناسایی شد که شاخص دروندادها در رتبه اول، شاخص برون دادها در رتبه دوم، شاخص فرایندها در رتبه سوم، شاخص محتوا در رتبه چهارم و شاخص پیامدها در رتبه پنجم می‌باشند؛ ولی بین اولویت این شاخص‌ها تفاوت محسوس و معناداری وجود ندارد.

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۹

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۶/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۱۴

تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۳/۰۸/۱۵

شماره صفحات: ۳۲-۲۱

واژه‌های کلیدی:

ارزیابی عملکرد،

نظام آموزشی،

سند تحول بنیادین

Homepage: <https://itt.cfu.ac.ir/>

استناد به این مقاله: عظیمی، محمد، مهدوی، نسرين، نصرتی هشی، کمال، و گلشن، امین. (۱۴۰۳). مدل‌یابی شاخص‌های ارزیابی

عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین. *نظریه و عمل در تربیت معلمان*، ۱۰(۱۸)، ۳۲-۲۱.

<https://doi.org/10.48310/itt.2023.3170>

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه فرهنگیان

مقدمه

در همه کشورها، سازمان آموزش و پرورش یکی از تأثیرگذارترین و مهم‌ترین نهادهای اجتماعی است که وظیفه انتخاب عناصر فرهنگی و انتقال آن به نسل جدید جامعه را بر عهده دارد. این سازمان، به مثابه الگوی جامعی برای سایر نهادهای رسمی جامعه تلقی شده و تأثیر بسزایی در پابرجایی فرهنگ و تمدن بشری داشته است (صافی، ۱۳۹۸). نهاد آموزش و پرورش، بنیادی‌ترین و اصلی‌ترین ابزار برای پیشرفت یک ملت و جامعه است (هدین، ۲۰۲۰). در حال حاضر، نظام آموزش و پرورش در معنای کلی خود، به عنوان یک مؤلفه جدایی‌ناپذیر حیات مدنی به شمار می‌رود. با وجود آنکه خصیصه‌های این سازمان از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است، اما اشتراکات بسیاری نیز میان نظام‌های آموزشی وجود دارد. ظهور و گسترش این نظام‌های آموزشی، بیانگر ضرورت و اهمیت فزاینده‌ی موضوع آموزش و پرورش در دنیای امروز است. در اکثر کشورهای جهان، نظام آموزش و پرورش در قالب یک سازمان رسمی تشکیل شده است. پیشرفته بودن یک جامعه، با اندازه، اهمیت و پیچیدگی نظام آموزش و پرورش آن جامعه ارتباط مستقیم دارد. نظام آموزش و پرورش در این کشورها، گسترده‌تر و متنوع‌تر بوده و تعداد کارکنان و دانش‌آموزان آن بیشتر است (علاقه‌بند، ۱۳۹۸). وظیفه تعلیم و تربیت رسمی افراد جامعه، در درجه اول بر عهده سازمان‌ها و نهادهای آموزشی است؛ علاوه بر این، آموزش و پرورش در کشورهای مختلف، یکی از بنیان‌های اساسی در موفقیت و ترقی آن کشور به شمار می‌رود (Tuytens et al., 2019). تربیت نسل آتی و ساختن جامعه که یکی از حیاتی‌ترین وظایف در جامعه به شمار می‌رود، بر عهده نهاد آموزش و پرورش است. به کارگیری خرد و دارایی‌های جمعی به منظور ایجاد سرمایه‌های پایدار، لازمه‌ی موفقیت در دستیابی به این هدف است (عباسی سروک و همکاران، ۱۴۰۰). مجموعه‌ای از عوامل نظیر معلم، دانش‌آموز، محتوای آموزشی، وسایل کمک‌آموزشی، برنامه‌ریزان و طراحان آموزشی که در جهت دستیابی به اهداف از پیش تعیین‌شده فعالیت می‌کنند، نظام آموزش و پرورش را تشکیل می‌دهند (عسکری رباطی و خلیلی کلاکی، ۱۳۹۹). آموزش و پرورش، در قبال آینده، سرنوشت، رشد و تکامل موفق و جایگاه اجتماعی افراد مسئول بوده و هدف آن، پیشرفت و تعالی افراد در ابعاد شناختی، کسب مهارت و توانایی و همچنین ابعاد شخصیتی، عاطفی و رفتاری است (دارابی عمارتی و شفیعی، ۱۴۰۰)؛ بنابراین، نهاد آموزش و پرورش، یکی از مهم‌ترین سازمان‌های آموزشی به شمار می‌رود که انسان‌ها، اصلی‌ترین منبع و سرمایه آن بوده و لازم است برای پابرجایی در فضای رقابتی و دستیابی به اهداف موردنظر، به امر خطیر مدیریت استعدادها بپردازد؛ بنابراین، نهادهای آموزش و پرورش باید به فراهم کردن امکانات و ابزارهای لازم برای تحقق اهداف مشخص‌شده در اسناد بالادستی، از جمله سند تحول بنیادین، پرداخته و نیازها و انتظارات جامعه را به بهترین شکل، برآورده کنند (سعیدیان و همکاران، ۱۴۰۰). نظام آموزش و پرورش، به عنوان اصلی‌ترین نهاد تعلیم و تربیت رسمی و عمومی، مسئولیت تعلیم و تربیت، غنی‌سازی فرهنگ عمومی و تعالی جامعه را بر عهده دارد (قجری و همکاران، ۱۳۹۹). سیستم آموزشی، یکی از عناصر اصلی برای رشد و پیشرفت جوامع در همه زمینه‌ها تلقی می‌شود. بر این اساس، یکی از اولویت‌های کشورهای جهان، ارزیابی نظام آموزشی خود از نظر رشد، تغییر، اصلاح و بهبود کیفی و کمی است (حبیبی بردبری و همکاران، ۱۳۹۶). پیشرفت هر جامعه، به تحول اساسی و تعالی نظام تعلیم و تربیت آن جامعه بستگی دارد. محور اصلی پیشرفت و تحول و بهبود زندگی افراد در جوامع توسعه‌یافته، نظام تعلیم و تربیت آن جامعه بوده و تدوین اسناد تحول و برنامه‌های توسعه، برای دستیابی به این هدف ضروری است (ادهم و راغب، ۱۳۹۹). در تمام کشورها، اسناد بالادستی، خطی‌مشی‌های نظام‌های آموزشی را تعیین کرده و نقشه راه برنامه‌های تعلیم و تربیت را برای جوامع ترسیم می‌کنند (تورانی و همکاران، ۱۴۰۰).

یکی از کارکردهای نظام ارزیابی عملکرد، تبدیل رسالت، چشم‌انداز و اهداف بنیادی حاکم بر یک سازمان، به معیارها و شاخص‌های قابل اندازه‌گیری، با ایجاد الگویی مناسب است (تقی‌پور ظهیر و همکاران، ۱۳۹۸). ارزیابی عملکرد که یکی از مهم‌ترین اجزای فرایندهای مبتنی بر مدیریت عملکرد است، به عنوان اساس برنامه‌های ارتقا و تحول سازمانی محسوب می‌شود (علیزاده جمال، ۱۴۰۱). ارزیابی عملکرد، یکی از مهم‌ترین مفاهیم دنیای امروز است که برخی، از آن به عنوان

بررسی نقادانه و کاوشگرانه فعالیت‌های مختلف یک سازمان یاد می‌کنند (احمدی و همکاران، ۱۴۰۰). فرایند ارزیابی عملکرد، شامل سنجش، ارزش‌گذاری و قضاوت درباره عملکرد، طی یک مدت مشخص، است (شفیع‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۹). این ارزیابی، متشکل از اقدامات و اطلاعاتی است که با هدف افزایش استفاده بهینه از امکانات و منابع برای نیل به اهداف، به شیوه‌ای اقتصادی و همراه با کارایی و اثربخشی انجام می‌شود. ارزیابی عملکرد در مقیاس سازمانی، به بررسی اثربخشی و کارآمدی فعالیت‌ها می‌پردازد. اثربخشی، به معنای میزان دستیابی به اهداف و برنامه‌ها، در عین کارایی فعالیت‌ها و عملیات است (حقیقی و خطیر، ۱۳۹۹).

در حال حاضر، سازمان‌ها با مسئله تغییر و تحولات محیطی در دنیای پیچیده امروز مواجه هستند. سازمان‌ها برای بقا در عصر جدید، باید در برابر محیط پیرامون انعطاف‌پذیر بوده و با تحولات، سازگار شوند (زمانی مقدم و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۴۰). سازمان‌های اجتماعی، به‌خصوص آموزش‌وپرورش، ناگزیر به ایجاد تغییر و تحول در ساختار، برنامه‌ها، هدف‌ها و روش‌های خود در طی فرایند توسعه هستند. باید توجه داشت که ایجاد یک برنامه‌ی تحول کارآمد در دنیای متغیر امروز، چالشی است که سازمان‌ها با آن روبرو هستند؛ چراکه سرعت و گستره‌ی تغییرات و تحولات، فرصت طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های بلندمدت را در اختیار سازمان‌ها نمی‌گذارد؛ بنابراین، همه مسئولان و تصمیم‌گیرندگان نظام آموزش‌وپرورش در تلاش بوده‌اند تا سندی را ارائه کنند که بتواند در دستیابی آن‌ها به هدف‌های نظام تعلیم‌وتربیت، مؤثر واقع شود (بعقوبی‌پور و همکاران، ۱۳۹۹).

سند تحول، مسیر حرکت سیستم آموزش‌وپرورش کشور را مشخص می‌کند (واعظی، نویدکیا و قربانی‌زاده، ۱۴۰۰). سند تحول بنیادین، شامل یک چارچوب مفهومی، مبانی روش‌شناختی و تعداد بی‌شماری اسناد پشتیبان است که بخش عمده‌ای از رهنمودها، آموزه‌ها و راهبردهای آموزشی و تربیتی کشور را حداقل تا زمان تصویب آن، ارائه می‌دهد. به‌بیان دیگر، تدوین‌کنندگان این سند تلاش کرده‌اند تا در مرحله تنظیم سند، آن را از نظر مضمون و محتوا، با ارزش‌های بومی، ملی و دینی تطبیق دهند (صالح، اخلاقی و ادهم، ۱۳۹۹). آگاهی از میزان اثربخشی و کیفیت اجرای نظام جدید آموزش‌وپرورش، امری حیاتی در جهت اجرای سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش است؛ زیرا نهادها و نظام‌های آموزش‌وپرورش، مهم‌ترین و بنیادی‌ترین مؤلفه رشد، تعالی و توسعه همه‌جانبه جوامع مختلف محسوب می‌شوند (زاهد بابلان و همکاران، ۱۳۹۹). تحقیقات گوناگونی که در این زمینه انجام شده، جنبه‌های مختلفی را موردتوجه قرار داده‌اند. یکی از پژوهش‌های انجام‌شده که ارتباط نزدیکی با پژوهش حاضر دارد، توسط صمدی (۱۴۰۱) انجام شده است. او در مطالعه خود تحت عنوان «شناسایی ظرفیت‌های مغفول سیاستی سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش به روش فراترکیب»، عنوان می‌کند از آنجایی که آشنایی سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان با ظرفیت‌های مغفول سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش بسیار مؤثر بوده و نقشی تعیین‌کننده در موفقیت نظام تعلیم‌وتربیت دارند؛ لذا به‌کارگیری یک رویکرد جامع و یکپارچه، فاصله گرفتن از نگاه بخشی به ابعاد مختلف تربیت و برخورد متوازن و همه‌جانبه با کلیه ابعاد حوزه تعلیم‌وتربیت و حوزه‌های مغفول لازم و ضروری است. اولادیان، یاری و صفری (۱۴۰۰) در مطالعه خود تحت عنوان «ارائه مدل سنجش عملکرد مبتنی بر سند تحول بنیادین (مطالعه موردی: مدیران آموزش‌وپرورش کشور)» دریافتند که مؤلفه‌های ساختار مسئولیت سازمان، محتوای اطلاعات عملکرد، انسجام اطلاعات عملکرد، مدیریت‌پذیری اطلاعات عملکرد، پاسخگویی، سبک مدیریت، جهت‌گیری عملی سازمان، ارتباط پیرامون عملکرد و درنهایت مؤلفه همسویی، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مؤثر در سنجش عملکرد مدیران آموزش‌وپرورش کشور مبتنی بر سند تحول بنیادین هستند. با بررسی شاخص‌های برآزش الگو در تحلیل عاملی، برآزش مدل اثبات شد. ادهم و راغب (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «طراحی مدل اجرای سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش»، نشان دادند که مدل اجرای سند تحول، از نوع اجرا با رویکرد ترکیبی و شبکه‌ای و توجه به ذی‌نفعان سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش است؛ آن‌ها همچنین دریافتند که اجرای این مدل، نیازمند الزامات ساختاری، اجتماعی، فرهنگی و قانونی است. صالح و همکاران (۱۳۹۹) در مطالعه خود با عنوان «آینده‌پژوهی اجرای اهداف سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش در افق ۱۴۰۴» پیش‌بینی می‌کنند که اجرا و پیاده‌سازی این سند در افق

پیش رو، با چالش‌های اساسی از سوی نهادها و بازیگران مواجه شود و نهاد متولی (شورای عالی آموزش و پرورش) باید با ایجاد توافق سیاستی و سازگاری نهادی، بستر لازم برای دستیابی به توافق و هماهنگی بیشتر را فراهم کند.

ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در راستای پیاده‌سازی سند تحول بنیادین، مستلزم طراحی و تعیین معیارهای خاص است. این معیارها باید مأموریت‌ها، هدف‌ها، رویکردها، امور اساسی سازمان، وظایف و امور کارمندان و همچنین الزامات مناسب در جهت انجام وظایف و فعالیت‌ها را مدنظر قرار دهند. از آنجایی که سند تحول بنیادین، در زمره اسناد مولد سیاست سیستم آموزش و پرورش محسوب می‌شود، وجود یا عدم وجود یک سیستم ارزیابی مطلوب در جهت سنجش اجرای این سند، همواره یکی از دغدغه‌های اصلی بوده که با وجود بررسی ادبیات پژوهش، نظام ارزیابی خاصی در این زمینه یافت نشد؛ بنابراین، مطالعه حاضر در تلاش برای بررسی و یافتن شاخص‌هایی به منظور ارزیابی اجرای سند تحول بنیادین و اولویت‌های شاخص‌های آن است.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر شیوه جمع‌آوری اطلاعات از نوع میدانی و از نظر ماهیت از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را متخصصان و محققان مرتبط با سند تحول بنیادین تشکیل می‌دهند که بر اساس بررسی‌های انجام‌شده در ادبیات نظری و عملی پژوهش تعداد ۵۳ نفر که شامل ۴۰ نفر آقا و ۱۳ نفر خانم می‌باشند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و از بین متخصصان انجام گرفت و بعد از تکمیل پرسش‌نامه توسط ۵۳ نفر، تعداد ۳۰ پرسش‌نامه مورد استفاده قرار گرفت و پرسش‌نامه‌های دیگر قابل استفاده نبود و ناقص تکمیل شده بود که شامل ۲۰ نفر آقا و ۱۰ نفر خانم بودند. در این پژوهش، از روش کتابخانه‌ای برای مطالعه منابع موجود در زمینه موضوع مورد مطالعه استفاده شده است. در مرحله دوم پژوهش، از روش توصیفی و با استفاده از پرسش‌نامه بسته پاسخ استفاده شده است. بعد از استخراج گویه‌های ارزیابی عملکرد موجود در ادبیات نظری و عملی پژوهش که در ۲۱ پژوهش و اثر مرتبط انجام پذیرفت تعداد ۳۳ گویه به عنوان گویه‌های نهایی انتخاب شدند که بر اساس این گویه‌ها، پرسش‌نامه‌ای تنظیم شد که شامل ۳۳ گویه است و در طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت طراحی شده است. خیلی زیاد امتیاز ۵، زیاد امتیاز ۴، متوسط امتیاز ۳، کم امتیاز ۲ و خیلی کم هم امتیاز ۱ است. بیشترین امتیاز ۱۶۵ و کمترین امتیاز ۳۳ است. نحوه امتیازبندی سؤالات پرسش‌نامه‌ها بر اساس طیف لیکرت می‌باشد. روایی محتوایی پرسش‌نامه‌های مورد استفاده در پژوهش حاضر، توسط متخصصان حوزه مربوطه مورد تأیید قرار گرفته است. در پژوهش حاضر نیز برای به دست آوردن پایایی سؤالات پرسش‌نامه نیز بر اساس تکنیک آلفای کرونباخ در بین ۳۰ نفر به صورت پایلوت محاسبه شد که ۰/۹۲ به دست آمد که پایایی مطلوبی برای یک پرسش‌نامه است؛ چون از ۰/۷ بیشتر است.

یافته‌ها

در این پژوهش از مدلیابی معادلات ساختاری با کمک روش حداقل مربعات جزئی و نرم‌افزار PLS برای آزمون سؤالات و صحت مدل استفاده شده است. PLS، نگرشی مبتنی بر واریانس است که برای کاربردهای واقعی‌تر، مناسب‌تر است و به‌ویژه زمانی که مدل‌ها پیچیده‌تر هستند، استفاده از این رویکرد مطلوب‌تر خواهد بود. بر اساس پیشنهاد هالاند (۱۹۹۹) مدلیابی PLS در دو مرحله انجام می‌گیرد: مرحله اول: ارزیابی روایی و پایایی مدل اندازه‌گیری و مرحله دوم: ارزیابی مدل ساختاری از راه برآورد مسیر بین متغیرها و تعیین شاخص‌های برازش مدل. توالی این دو مرحله اعتبار و قابل اطمینان بودن مقیاس سنجش سازه‌ها را تضمین می‌کند، قبل از اینکه تلاشی در خصوص نتیجه‌گیری در مورد روابط بین سازه‌ها صورت گیرد.

سؤال ۱: مدلیابی شاخص‌های عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین چگونه است؟

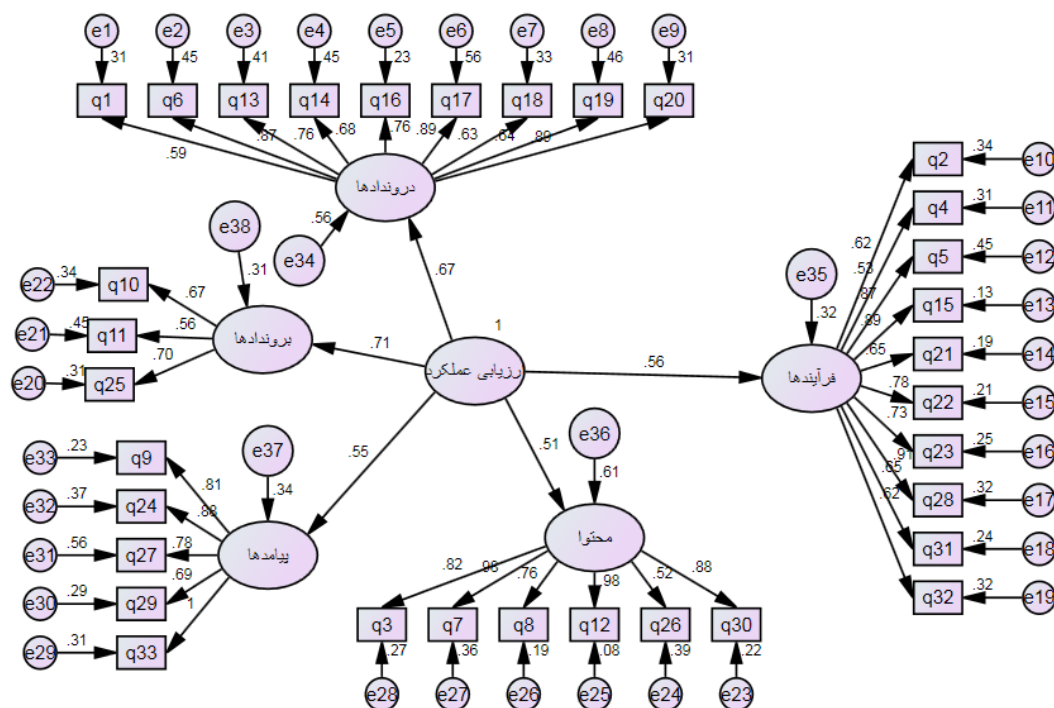
برای پاسخگویی به این سؤال ابتدا ادبیات پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و سپس با چند نفر از اساتید و متخصصان این حوزه در مورد مدلیابی شاخص‌های عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین مشورت شد و سپس

پرسش‌نامه ۳۳ گویه‌ای در طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت به خبرگان داده شد؛ همچنین برای دستیابی به روایی سازه موردنظر در نمونه این پژوهش، از تحلیل عامل تأییدی مرتبه دوم بهره برده شد. این تحلیل در پژوهش حاضر با استفاده از نرم‌افزار آموس انجام شده است. در ادامه مدل اجرا شده به همراه شاخص‌های برازش ارائه شده است. مدل اندازه‌گیری با استفاده از ۳۳ گویه اندازه‌گیری شد. برآوردهای پارامتر استاندارد شده نشان می‌دهد که هم بارهای عاملی بیش از ۰/۴ می‌باشند و هم شاخص‌های برازش مدل در سطح قابل قبولی قرار گرفتند. از این‌رو می‌توان عنوان نمود که مدل اندازه‌گیری متغیر ارزیابی عملکرد بدون تغییری مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۱. شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص	X ²	df	P	GFI	AGFI	TLI	NFI	CFI	RMSEA	X ² /df
مدل اصلی	۱۰/۴۶۵	۶	۰/۰۰۲	۰/۹۸۷	۰/۹۷۰	۰/۹۶۰	۰/۹۵۱	۰/۹۶۰	۰/۰۵۶	۱/۷۴

شکل ۱. مدل اندازه‌گیری متغیر ارزیابی عملکرد

با توجه به نتایج شکل فوق، شاخص اول شامل گویه‌های ۱-۶-۱۳-۱۴-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰؛ شاخص دوم شامل گویه‌های ۱۰-۱۱-۲۵؛ شاخص سوم شامل گویه‌های ۲-۴-۵-۱۵-۲۱-۲۲-۲۳-۲۸-۳۱-۳۲؛ شاخص چهارم شامل گویه‌های ۳-۷-۸-۱۲-۲۶-۳۰ و شاخص پنجم شامل گویه‌های ۹-۲۴-۲۷-۲۹-۳۳ است.

نام‌گذاری عامل‌ها

با توجه به انجام تحلیل عاملی روی شاخص‌های موردبررسی، پنج شاخص به‌عنوان شاخص‌های اصلی شناسایی شد که این پنج شاخص عبارت‌اند از:

شاخص اول: این شاخص با متغیرهای مناسب بودن تخصص و تجربه ریاست آموزش و پرورش برای مدیریت و رهبری، مناسب بودن بودجه تخصیص داده‌شده به طرح‌های پژوهشی، جذب اعتبارات مالی از منابع مختلف، کیفیت فضا، تجهیزات و امکانات جهت استفاده از محتویات سند، بهینه‌سازی و به‌روزرسانی بانک‌های اطلاعاتی موجود، به‌کارگیری فناوری اطلاعات به‌منظور تسهیل در اجرای فعالیت‌ها، کیفیت مدیریتی در نظام آموزش و پرورش، تدوین برنامه‌های راهبردی،

برخورداری کتابخانه‌ها از فضا، تجهیزات و امکانات لازم دارای همبستگی مثبت و بالایی است. از این رو این شاخص را می‌توان، شاخص «دروندها» نامید.

شاخص دوم: متغیرهایی که در این شاخص بارگذاری شده‌اند عبارت‌اند از: میزان استفاده از کتاب‌های مرتبط در اجرای سند، تعداد کتاب‌های لاتین موجود در ارتباط با سند تحول، تعداد کتاب‌های ترجمه‌شده در ارتباط با مفاهیم سند. از این رو این شاخص را می‌توان شاخص «بروندها» نام‌گذاری نمود.

شاخص سوم: این شاخص با مؤلفه‌های تعداد اعضای هیئت‌علمی و کارشناسان خبره آموزش و پرورش، برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی بر اساس نیازسنجی، استفاده از رویه‌ای روشن، نظام‌مند و علمی برای نیازسنجی، تعداد دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی برگزار شده، ارزیابی گزارش‌های نهایی تحقیقات، میزان مرتبط بودن اولویت‌ها با نیازها و مسائل و مشکلات مهم سازمان، تعداد اعضای هیئت‌علمی و کارشناسان عضو در مجامع معتبر داخلی و خارجی، تعداد جلسات برگزار شده مجریان سند، اجرای دقیق آیین‌نامه نظارت بر کیفیت طرح‌های پژوهشی مرتبط سند، دستیابی به موفقیت در زمینه نهادینه‌سازی، توسعه و گسترش فرهنگ اجرای سند دارای همبستگی است و با توجه به مؤلفه‌های ذکر شده این شاخص را می‌توان شاخص «فرایندها» نام‌گذاری نمود.

شاخص چهارم: این شاخص با مؤلفه‌های میزان نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرای سند، میزان حمایت سازمانی از نوآوری، ارزیابی گزارش‌های اقدام‌پژوهی بر اساس ضوابط و شرایط تعیین شده، کیفیت گزارش‌های اقدام‌پژوهی، تعداد طرح‌های پایان‌یافته در مدت‌زمان پیش‌بینی شده، برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی مناسب برای انجام طرح‌های ملی و بین‌المللی دارای همبستگی است و با توجه به مؤلفه‌های ذکر شده این شاخص را می‌توان شاخص «محتوا» نام‌گذاری نمود.

شاخص پنجم: این شاخص با مؤلفه‌های میزان پاسخ‌گویی به نیازهای مرتبط به اجرای سند، میزان کمک به پیشگیری از مواجهه نظام آموزشی با بحران‌ها، میزان رضایت شغلی اعضای هیئت‌علمی و کارکنان سازمان، رضایت مراجعه‌کنندگان به سازمان برای دریافت اطلاعات و خدمات، نظارت بر اجرای طرح‌های پژوهشی مرتبط برحسب ضوابط و شرایط تعیین شده دارای همبستگی است و با توجه به مؤلفه‌های ذکر شده این شاخص را می‌توان شاخص «پیامدها» نام‌گذاری نمود.

جدول ۲. عامل‌ها و متغیرهای مربوطه

شاخص ۱ دروندها	مناسب بودن تخصص و تجربه ریاست آموزش و پرورش برای مدیریت و رهبری، مناسب بودن بودجه تخصیص داده شده به طرح‌های پژوهشی، جذب اعتبارات مالی از منابع مختلف، کیفیت فضا، تجهیزات و امکانات جهت استفاده از محتویات سند، بهینه‌سازی و به‌روزرسانی بانک‌های اطلاعاتی موجود، به‌کارگیری فناوری اطلاعات به‌منظور تسهیل در اجرای فعالیت‌ها، کیفیت مدیریتی در نظام آموزش و پرورش، تدوین برنامه‌های راهبردی، برخورداری کتابخانه‌ها از فضا، تجهیزات و امکانات لازم				
	میزان استفاده از کتاب‌های مرتبط در اجرای سند، تعداد کتاب‌های لاتین موجود در ارتباط با سند تحول، تعداد کتاب‌های ترجمه‌شده در ارتباط با مفاهیم سند	میزان استفاده از رویه‌ای روشن، نظام‌مند و علمی برای نیازسنجی، تعداد دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی برگزار شده، ارزیابی گزارش‌های نهایی تحقیقات، میزان مرتبط بودن اولویت‌ها با نیازها و مسائل و مشکلات مهم سازمان، تعداد اعضای هیئت‌علمی و کارشناسان عضو در مجامع معتبر داخلی و خارجی، تعداد جلسات برگزار شده مجریان سند، اجرای دقیق آیین‌نامه نظارت بر کیفیت طرح‌های پژوهشی مرتبط سند، دستیابی به موفقیت در زمینه نهادینه‌سازی، توسعه و گسترش فرهنگ اجرای سند	میزان نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرای سند، میزان حمایت سازمانی از نوآوری، ارزیابی گزارش‌های اقدام‌پژوهی بر اساس ضوابط و شرایط تعیین شده، کیفیت گزارش‌های اقدام‌پژوهی، تعداد طرح‌های پایان‌یافته در مدت‌زمان پیش‌بینی شده، برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی مناسب برای انجام طرح‌های ملی و بین‌المللی	میزان نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرای سند، میزان حمایت سازمانی از نوآوری، ارزیابی گزارش‌های اقدام‌پژوهی بر اساس ضوابط و شرایط تعیین شده، کیفیت گزارش‌های اقدام‌پژوهی، تعداد طرح‌های پایان‌یافته در مدت‌زمان پیش‌بینی شده، برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی مناسب برای انجام طرح‌های ملی و بین‌المللی	میزان نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرای سند، میزان حمایت سازمانی از نوآوری، ارزیابی گزارش‌های اقدام‌پژوهی بر اساس ضوابط و شرایط تعیین شده، کیفیت گزارش‌های اقدام‌پژوهی، تعداد طرح‌های پایان‌یافته در مدت‌زمان پیش‌بینی شده، برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی مناسب برای انجام طرح‌های ملی و بین‌المللی
شاخص ۲ بروندها	میزان استفاده از رویه‌ای روشن، نظام‌مند و علمی برای نیازسنجی، تعداد دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی برگزار شده، ارزیابی گزارش‌های نهایی تحقیقات، میزان مرتبط بودن اولویت‌ها با نیازها و مسائل و مشکلات مهم سازمان، تعداد اعضای هیئت‌علمی و کارشناسان عضو در مجامع معتبر داخلی و خارجی، تعداد جلسات برگزار شده مجریان سند، اجرای دقیق آیین‌نامه نظارت بر کیفیت طرح‌های پژوهشی مرتبط سند، دستیابی به موفقیت در زمینه نهادینه‌سازی، توسعه و گسترش فرهنگ اجرای سند				
شاخص ۳ فرایندها	میزان استفاده از رویه‌ای روشن، نظام‌مند و علمی برای نیازسنجی، تعداد دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی برگزار شده، ارزیابی گزارش‌های نهایی تحقیقات، میزان مرتبط بودن اولویت‌ها با نیازها و مسائل و مشکلات مهم سازمان، تعداد اعضای هیئت‌علمی و کارشناسان عضو در مجامع معتبر داخلی و خارجی، تعداد جلسات برگزار شده مجریان سند، اجرای دقیق آیین‌نامه نظارت بر کیفیت طرح‌های پژوهشی مرتبط سند، دستیابی به موفقیت در زمینه نهادینه‌سازی، توسعه و گسترش فرهنگ اجرای سند				
شاخص ۴ محتوا	میزان استفاده از رویه‌ای روشن، نظام‌مند و علمی برای نیازسنجی، تعداد دوره‌های آموزشی عمومی و تخصصی برگزار شده، ارزیابی گزارش‌های نهایی تحقیقات، میزان مرتبط بودن اولویت‌ها با نیازها و مسائل و مشکلات مهم سازمان، تعداد اعضای هیئت‌علمی و کارشناسان عضو در مجامع معتبر داخلی و خارجی، تعداد جلسات برگزار شده مجریان سند، اجرای دقیق آیین‌نامه نظارت بر کیفیت طرح‌های پژوهشی مرتبط سند، دستیابی به موفقیت در زمینه نهادینه‌سازی، توسعه و گسترش فرهنگ اجرای سند				

میزان پاسخ گویی به نیازهای مرتبط به اجرای سند، میزان کمک به پیشگیری از مواجهه نظام آموزشی با بحران ها، شاخص ۵ پیامدها میزان رضایت شغلی اعضای هیئت علمی و کارکنان سازمان، رضایت مراجعه کنندگان به سازمان برای دریافت اطلاعات و خدمات، نظارت بر اجرای طرح های پژوهشی مرتبط برحسب ضوابط و شرایط تعیین شده

سؤال ۲: اولویت شاخص های ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین چگونه است؟

برای پاسخ گویی به این سؤال با توجه به نتایج به دست آمده از آزمون فریدمن استفاده شد. بر اساس نتایج به دست آمده شاخص دروندادها در رتبه اول با رتبه میانگین ۳/۵۲، شاخص برون دادها در رتبه دوم با رتبه میانگین ۳/۲۲، شاخص فرایندها در رتبه سوم با رتبه میانگین ۲/۹۲، شاخص محتوا در رتبه چهارم با رتبه میانگین ۲/۸۳ و شاخص پیامدها در رتبه پنجم با رتبه میانگین ۲/۵۲ می باشند ولی از آنجایی که بین سطح معنی داری آزمون فریدمن کمتر از ۰/۰۵ است لذا بین اولویت این شاخص ها تفاوت محسوس و معناداری وجود ندارد و عوامل فردی، محیطی و سازمانی در اولویت عوامل مؤثر بر رشد سرمایه فکری قرار دارند.

جدول ۳. میانگین رتبه و رتبه هر یک از عوامل

رتبه	میانگین رتبه	میانگین	گویه
۱	۳/۵۲	۴/۰۳	دروندادها
۲	۳/۲۲	۳/۹۵	بروندادها
۳	۲/۹۲	۳/۹۰	فرایندها
۴	۲/۸۳	۳/۹۱	محتوا
۵	۲/۵۲	۳/۷۰	پیامدها

جدول ۴. نتایج آزمون فریدمن

تعداد	خی دو	df	Sig
۳۰	۷/۲۲۸	۴	۰/۱۲۴

بحث و نتیجه گیری

هدف از این پژوهش، مدل یابی شاخص های ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین است؛ بر اساس نتایج به دست آمده، پنج شاخص اصلی ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین شامل دروندادها، برون دادها، فرایندها، محتوا و پیامدها است. این شاخص ها دربرگیرنده زیر شاخص های شامل بودجه و اعتبارات، منابع و تسهیلات، مدیریت و رهبری، فضا و تجهیزات، آموزش و توانمند سازی، تعیین نیاز سنجی، اولویت های سند، اشاعه و کاربرد ست یافته های پژوهشی مرتبط با سند، نظارت و ارزیابی آموزش و پرورش، دستاوردهای سند در آموزش و پرورش، اجرای سند در آموزش و پرورش، نوآوری، کارایی، فعالیت های علمی جانبی اعضای هیئت علمی و کارشناسان و طرح های ملی و بین المللی است و بیشترین اهمیت برای شاخص های مناسب بودن تخصص و تجربه ریاست آموزش و پرورش برای مدیریت و رهبری، تعداد اعضای هیئت علمی و کارشناسان خبره آموزش و پرورش، میزان نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرای سند، برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی بر اساس نیازسنجی، استفاده از رویه های روشن، نظام مند و علمی برای نیازسنجی می باشند.

با شناخت دقیق این شاخص ها، می توان ارزیابی مطلوبی از عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین به عمل آورد و با ارزیابی مناسب و مطلوب از وضعیت عملکرد این نهاد، می توان به نکات قوت و ضعف عملکرد نظام آموزشی در راستای اجرای سند تحول بنیادین پی برد و نقاط ضعف عملکرد مورد مطالعه قرار گرفته و راهکارهای ترمیمی اجرایی شود.

همچنین برای شناسایی اولویت عوامل شاخص های ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند بر اساس نتایج به دست آمده، شاخص دروندادها در رتبه اول، شاخص برون دادها در رتبه دوم، شاخص فرایندها در رتبه سوم، شاخص

محتوا در رتبه چهارم و شاخص پیامدها در رتبه پنجم می‌باشند؛ ولی بین اولویت این شاخص‌ها تفاوت محسوس و معناداری وجود ندارد. مناسب بودن تخصص و تجربه ریاست آموزش و پرورش برای مدیریت و رهبری، تعداد اعضای هیئت علمی و کارشناسان خبره، میزان نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرای سند، برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی بر اساس نیازسنجی و استفاده از رویه‌ای روشن، نظام‌مند و علمی برای نیازسنجی جز زیر شاخص‌های اول تا پنجم ارزیابی عملکرد نظام آموزش و پرورش در اجرای سند تحول بنیادین است.

برای ارزیابی عملکرد نظام آموزشی در اجرای سند تحول بنیادین در مرحله اول باید دروندادهای نظام آموزشی از جمله اعضای مجری این سند، امکانات و فضا، ساختار و ... آمادگی لازم را داشته باشند تا بتوانند سند تحول بنیادین را به نحو مطلوبی اجرا نمایند. از طرف دیگر بعد از اجرای سند اگر بروندهای مدنظر اجرای این سند مهم آموزش و پرورش به نحو صحیحی حاصل نشود، مشکل عملکرد در اجرا به وجود خواهد آمد. ضمناً برای اجرای این سند فرایندهایی مثل آموزش و توانمندسازی، تعیین نیازسنجی، اولویت‌های سند، اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی مرتبط با سند و نظارت و ارزیابی آموزش و پرورش جز الزامات ساختاری است؛ همچنین ارائه محتوای مطلوب از سند تحول بنیادین در نهاد آموزش و پرورش با ارزیابی زیر شاخص‌های نوآوری، کارایی، فعالیت‌های علمی جانبی اعضای هیئت علمی و کارشناسان و طرح‌های ملی و بین‌المللی حاصل می‌شود که با ارزیابی مناسب از این شاخص‌ها می‌توان به مطلوبیت عملکرد نهاد آموزش و پرورش در اجرای سند پی برد؛ علاوه بر این پیامدها و اثرات ناشی از اجرای سند شامل میزان پاسخ‌گویی به نیازهای مرتبط به اجرای سند، دستیابی به موفقیت در زمینه نهادینه‌سازی، توسعه و گسترش فرهنگ اجرای سند، میزان کمک به پیشگیری از مواجهه نظام آموزشی با بحران‌ها، رضایت مراجع‌کنندگان به سازمان برای دریافت اطلاعات و خدمات و میزان رضایت شغلی اعضای هیئت علمی و کارکنان سازمان حاصل خواهد شد. تناسب تخصص مدیریت آموزش و پرورش به عنوان عنصر اصلی در اجرای سند تحول همواره مورد تأکید است؛ چراکه مدیر متخصص می‌تواند بسترهای لازم را برای اجرای سند تحول بنیادین فراهم سازد. از طرفی وجود اعضای هیئت علمی و کارشناسان خبره در جمع آموزش و پرورش زمینه لازم را برای اجرای صحیح و واقع‌بینانه سند تحول فراهم خواهد ساخت. ضمناً نوآوری، ابتکار و خلاقیت در فرایندهای اجرایی سند از سوی عاملان اجرایی ضامن موفقیت اجرای این سند است؛ همچنین برگزاری کارگاه‌های آموزشی در راستای استفاده و اجرای درست این سند شاخصی اساسی برای ارزیابی عملکرد نظام آموزشی است؛ بنابراین، با توجه به پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد، استفاده از منابع دولتی خارج از بودجه عمومی و نیز منابع غیردولتی در تقویت بنیه آموزش و پرورش، اجماع صاحب‌نظران به منظور اصلاح سوءتفاهم‌ها در برداشتها از مفاهیم سند تحول، طراحی وظایف مجریان سند تحول بنیادین بر مبنای شاخص‌های تدوین‌شده، ایجاد گفتمان و ترویج معانی مورد تأیید سند تحول و گفتمان‌سازی سند متناسب با سطوح مختلف مخاطبین و ذی‌ربطان تحول در آموزش و پرورش (اعم از مدیران، کارشناسان و معلمان) با روش‌هایی همچون تأکید بر تبیین چرخش‌های تحول بنیادین، عدم انحصار در ارائه و اتخاذ رویکرد تبلیغ به جای ابلاغ در اجرای سند تحول، تدوین شاخص‌های تفصیلی جهت ارزیابی عملکرد، ترویج و حمایت از مطالعات سیاست‌پژوهانه و برنامه‌ریزی راهبردی در حوزه تعلیم و تربیت به‌ویژه مستندسازی تجربیات، تدوین اسناد راهبردی آموزش و پرورش کشور با هدف غنا بخشی به ادبیات این حوزه و استفاده نمودن از تجربیات مذکور در اقدامات بعدی، اصلاح چشم‌انداز سند تحول بنیادین با درج ویژگی‌های ملموس و عینی نظام آموزش و پرورش کشور در افق ۱۴۰۴ مورد توجه قرار گیرد؛ همچنین ابهام در فرایند ارزیابی عملکرد اجرای سند تحول بنیادین، کمبود منابع اطلاعاتی مرتبط با موضوع پژوهش از اصلی‌ترین موانع پیش روی محققین در این پژوهش بوده است.

منابع

- احمدی، غلامعلی، وثوق، فرشته، حسن مرادی، نرگس، و محمد داودی، امیرحسین. (۱۴۰۰). شناسایی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بومی ارزیابی عملکرد پژوهش در دانشگاه‌های جامع (مطالعه موردی: دانشگاه‌های آزاد اسلامی شهر تهران). مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی، ۱۴(۱)، ۱۳-۴۲.
- اولادیان، معصومه، یاری، میترا، و صفری، محمود. (۱۴۰۰). ارائه مدل سنجش عملکرد مبتنی بر سند تحول بنیادین (مطالعه موردی: مدیران آموزش و پرورش کشور). رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۵(۳)، ۱۰۱-۷۷.
- تقی پور ظهیر، علی، طاهری، احمد، و جعفری، پریش. (۱۳۹۸). بررسی مؤلفه‌ها و شاخص‌های اصلی ارزیابی عملکرد مدارس. علوم اجتماعی، ۱۳(۳)، ۹۵-۶۹.
- تورانی، حیدر، شکوری شالدهی، عباس، کردستانی، فرشته، و دلگشایی، یلدا. (۱۴۰۰). ارائه الگوی برای ارتقای منابع انسانی در نظام آموزش و پرورش با تأکید بر سند تحول بنیادین. رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۵(۱)، ۲۹-۶۰.
- حبیبی بردبری، رضا، رئیسی شیخ ویسی، احمد، و محمدی، علی‌زمان. (۱۳۹۶). تحلیل محتوای ارتباط بین تصاویر و متن نوشتاری کتاب درسی علوم تجربی پایه ششم ابتدایی. پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، ۱۳۹۶(۶)، ۹۴-۱۱۲.
- حقیقی، مسعود، و خطیر، محمدحسین. (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد مدیران مدارس متوسطه شهر تهران با استفاده از رویکرد تصمیم‌گیری چند معیاره فازی. اندازه‌گیری تربیتی، ۱۱(۴۱)، ۳۰-۱.
- دارابی عمارتی، عابدین و شفیع، مریم. (۱۴۰۰). طراحی برنامه درسی سازنده گرا و تأثیر آن بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی در درس علوم تجربی، آموزش پژوهی، ۷(۲۷)، ۳۹-۶۶.
- زاهد بابلان، عادل، سمیع زاده، حجت‌الله، معینی کیا، مهدی، و خالق خواه، علی. (۱۳۹۹). تدوین الگوی مناسب کیفیت اجرای نظام آموزشی ۳-۶ در دوره اول متوسطه استان کهگیلویه و بویراحمد. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۴(ویژه‌نامه)، ۱۹۲-۱۷۹.
- زمانی مقدم، افسانه، مومنی، عنایت‌الله، جعفری، پریش، و قورچیان، نادرقلی. (۱۳۹۹). ارائه الگوی به‌منظور ارتقای نظام آموزشی کارکنان بانک ملی. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۴(ویژه‌نامه)، ۲۵۴-۲۳۹.
- سعیدیان، نرگس، ذهبیون، لیلا، و کشتی‌آرای، نرگس. (۱۴۰۰). اعتباریابی مدل مدیریت استعداد معلمان ابتدایی در نظام آموزش و پرورش رسمی و عمومی ایران بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، ۶(۱)، ۹۸-۷۳.
- شفیع‌آبادی، عبدالله، جعفری، طیب، فرح‌بخش، کیومرث، عباسپور، عباس، و یونسی، جلیل. (۱۳۹۹). طراحی و اعتباریابی الگوی ارزیابی عملکرد مدیران سازمانی در سازمان بازرسی کل کشور. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۱۱(۴۶)، ۲۶۶-۲۴۳.
- صافی، احمد. (۱۳۹۸). سازمان و قوانین آموزش و پرورش ایران. تهران: انتشارات سمت.
- صالح، بهرام، اخلاقی، آریتا، و نوید ادهم، مهدی. (۱۳۹۹). آینده‌پژوهی اجرای اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در افق ۱۴۰۴. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۱۰(۳۴)، ۸۰-۵۶.
- صالح، بهرام، اخلاقی، آریتا، و نوید ادهم، مهدی. (۱۳۹۹). تحلیل مناقشات موجود در اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با رویکرد بازیگرمحور. رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۴(۴)، ۱۵۰-۱۱۹.
- صمدی، معصومه. (۱۴۰۱). شناسایی ظرفیت‌های مغفول سیاستی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به روش فراترکیب. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۱۲(۴۳)، ۱۰۷-۸۰.
- عباسی سروک، لطف اله، بهروزی امین، زهرا، صمدی، معصومه، و رضازاده، حمیدرضا. (۱۴۰۰). تبیین تحلیلی مشارکت در مدارس از منظر زیرنظام راهبری و مدیریت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت، ۲(۶۶)، ۲۴-۵.
- عسکری رباطی، غلامحسین، و خلیلی کلاکی، زری. (۱۳۹۹). تحلیل محتوای کتاب ریاضی پایه هفتم با تکنیک ویلیام رومی، عوامل خلاقیت گیلفورد و حیطه شناختی اندرسون. پویش در آموزش علوم پایه، ۶(۲۱)، ۱۰-۲۳.
- علاقه بند، علی. (۱۳۹۸). مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان.
- علی زاده جمال، محمد. (۱۴۰۱). ارزیابی عملکرد دانش‌آموختگان رشته آموزش ریاضی دانشگاه فرهنگیان از نظر به‌کارگیری فناوری بر اساس مدل جان وایلز و جوزف باندی. فناوری آموزش، ۱۶(۳)، ۵۱۰-۴۹۹.
- قجری، ناصر، مزیدی، محمد، و شمشیری، بابک. (۱۳۹۹). واکاوی و فهم اهم چالش‌ها و موانع عملی پیش رو در تحقق سند تحول بنیادین با تمرکز بر زیرنظام‌های اصلی آن. پژوهش‌های برنامه درسی، ۱۰(۱)، ۳۳-۱.
- نوید ادهم، مهدی، و راغب، فاطمه. (۱۳۹۹). طراحی مدل اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۱۰(۳۴)، ۸۴-۶۷.

واعظی، رضا، نویدکیا، افسانه، و قربانی زاده، وجه الله. (۱۴۰۰). واکاوی اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. *خط‌مشی‌گذاری عمومی در مدیریت*، ۱۲(۳)، ۳۰-۱۳.

یعقوبی پور، علی، صادقی گوگری، مهدیه، و منتظری، محمد. (۱۳۹۹). تحلیل عوامل مؤثر بر تحقق سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با استفاده از روش دیمتل. *نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، ۱۵(۳)، ۷۸-۹۴.

References

- Abbasi Sarouk, L., Behrooz Amin, Z., Samadi, M., & Rezazadeh, H. (2021). Analytical explanation of participation in schools from the perspective of the leadership and management subsystem of the fundamental transformation document of education. *Research in Educational Issues*, 2(66), 5-24. [In Persian]
- Ahmadi, G., Vosoogh, F., Hassan Moradi, N., & Mohammad Davoodi, A. (2021). Identifying dimensions, components and indicators of indigenous research performance evaluation in comprehensive universities (Case study: Islamic Azad Universities of Tehran). *Management and Planning in Educational Systems*, 14(1), 13-42. [In Persian]
- Alagheband, A. (2019). *Theoretical foundations and principles of educational management*. Tehran: Ravan Publications. [In Persian]
- Alizadeh Jamal, M. (2022). Evaluating the performance of mathematics education graduates of Farhangian University in terms of technology application based on John Wiles and Joseph Bondi model. *Educational Technology*, 16(3), 499-510. [In Persian]
- Askari Rabati, G., & Khalili Kolaki, Z. (2020). Content analysis of seventh grade mathematics textbook using William Romy's technique, Guilford's creativity factors and Anderson's cognitive domain. *Dynamics in Basic Science Education*, 6(21), 10-23. [In Persian]
- Darabi Amarti, A., & Shafiei, M. (2021). Designing a constructivist curriculum and its impact on the academic performance of sixth grade elementary students in experimental sciences. *Educational Research*, 7(27), 39-66. [In Persian]
- Ghajari, N., Mazidi, M., & Shamshiri, B. (2020). Analyzing and understanding the main challenges and practical obstacles in realizing the fundamental transformation document with focus on its main subsystems. *Curriculum Research*, 10(1), 1-33. [In Persian]
- Habibi Bardbari, R., Raeisi Sheikh Veisi, A., & Mohammadi, A. Z. (2017). Content analysis of the relationship between images and written text in the sixth grade experimental science textbook. *Dynamics in Educational Sciences and Counseling*, 6, 94-112. [In Persian]
- Haghighat, M., & Khatir, M. H. (2020). Identifying and prioritizing performance evaluation indicators of high school principals in Tehran using fuzzy multi-criteria decision making approach. *Educational Measurement*, 11(41), 1-30. [In Persian]
- Hoddin, M. S. (2020). Dinamika Politik Pendidikan Islam Di Indonesia; Studi Kebijakan Pendidikan Islam Pada Masa Pra-Kemerdekaan Hingga Reformasi. *Jurnal Ilmiah Iqra*, 14(1), 15-30.
- Navid Adham, M., & Ragheb, F. (2020). Designing an implementation model for the fundamental transformation document of education. *Culture in Islamic University*, 10(34), 67-84. [In Persian]
- Oladiyan, M., Yari, M., & Safari, M. (2021). Presenting a performance measurement model based on the fundamental transformation document (Case study: Managers of the country's education system). *Educational Leadership and Management*, 15(3), 77-101. [In Persian]
- Saeidian, N., Zahabiyou, L., & Keshtiaray, N. (2021). Validation of the talent management model for primary school teachers in Iran's formal and public education system based on the fundamental transformation document of education of the Islamic Republic of Iran. *Applied Issues in Islamic Education*, 6(1), 73-98. [In Persian]
- Safi, A. (2019). *Organization and laws of education in Iran*. Tehran: Samt Publications. [In Persian]
- Saleh, B., Akhlaghi, A., & Navid Adham, M. (2020). Analysis of existing conflicts in implementing the fundamental transformation document of education with an actor-oriented approach. *Educational Leadership and Management*, 14(4), 119-150. [In Persian]
- Saleh, B., Akhlaghi, A., & Navid Adham, M. (2020). Futures studies of implementing the goals of the fundamental transformation document of education in the horizon of 1404. *Strategic Studies in Public Policy*, 10(34), 56-80. [In Persian]

- Samadi, M. (2022). Identifying neglected policy capacities of the fundamental transformation document of education using meta-synthesis method. *Strategic Studies in Public Policy*, 12(43), 80-107. [In Persian]
- Shafiabadi, A., Jafari, T., Farahbakhsh, K., Abbaspour, A., & Younesi, J. (2020). Designing and validating a performance evaluation model for organizational managers in the General Inspection Organization. *New Approach in Educational Management*, 11(46), 243-266. [In Persian]
- Taghipour Zaher, A., Taheri, A., & Jafari, P. (2019). Investigating the main components and indicators of school performance evaluation. *Social Sciences*, (), 69-95. [In Persian]
- Torani, H., Shokouhi Shaldehi, A., Kordestani, F., & Delgoshai, Y. (2021). Presenting a model for improving human resources in the education system with emphasis on the fundamental transformation document. *Educational Leadership and Management*, 15(1), 29-60. [In Persian]
- Tuytens, M., Moolenaar, N., Daly, A., & Devos, G. (2019). Teachers' informal feedback seeking towards the school leadership team, A social network analysis in secondary schools. *Research Papers in Education*, 34(4), 405-424.
- Vaezi, R., Navidkia, A., & Ghorbanizadeh, V. (2021). Analyzing the implementation of the fundamental transformation document of education. *Public Policy Making in Management*, 12(3), 13-30. [In Persian]
- Yaghoubi Pour, A., Sadeghi Goghri, M., & Montazeri, M. (2020). Analyzing factors affecting the realization of the fundamental transformation document of education using DEMATEL method. *Innovations in Educational Management*, 15(3), 78-94. [In Persian]
- Zahed Bablan, A., Samiee Zadeh, H., Moeini Kia, M., & Khaleghkhah, A. (2020). Developing an appropriate model for the quality of implementing the 3-3-6 educational system in the first secondary level of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad province. *Research in Educational Systems*, 14(Special Issue), 179-192. [In Persian]
- Zamanimoghadam, A., Momeni, E., Jafari, P., & Ghorchian, N. (2020). Presenting a model for improving the training system of National Bank employees. *Research in Educational Systems*, 14(Special Issue), 239-254. [In Persian]